

Folkeskolen, maa staa i saa nøje Kontakt med Befolkningen som paa nogen Maade gørligt.

Naar det ærede Medlem anker over Seminaristernes Uddannelse paa de bestaaende Seminarier, vil jeg sige, at jeg er ogsaa bedrøvet over at se den Maade, hvorpaa Uddannelsen foregaar, thi Undervisningen paa Seminarierne er mere og mere blevet det rene Rømseri, den rene Udenadslæren i alle Fag, man lærer ikke Seminaristerne at tænke selv, det faar de ikke Tid til, man lærer dem kun at tænke andres Tanker, og ved Eksaminerne skal de op med, hvad de har læst og lært, og naar de præsterer det, er det udmærket. Men vi er ikke tjente med ude i Landet at faa Maskiner, der er afrettede paa den Maade, vi er tjente med at faa Lærere, der har en Overbevisning selv, der tænker selv og gaar ud i Landet med Lyst og Iver og Interesse for Lærergerningen. Jeg har set, hvor forskelligt saadanne Seminarier kan ledes. Naar jeg tænker tilbage paa min Ungdom, mindes jeg de udmærkede Lærere, der udgik fra Jellinge Seminarium, hvis Forstander var den eminent dygtige Pastor Svendsen. De Seminarister, som udgik fra Jellinge Seminarium, gik med varm og levende Interesse til Skolegerningen, og for dem gjaldt det ikke først og fremmest om at faa et Embede, men mere om at gøre Nytte, og det viste sig, at de ikke blot vandt Venner i de fleste Skoler, hvor de blev ansat, men de stadfæstede det gamle Ord, at den, der tager Barnet ved Haanden, tager Moderen ved Hjertet, de fandt Vej til Hjemmene og blev for en stor Del af vort Folk Vejledere i mange Retninger, i aandelig Henseende, i kommunal Henseende og ogsaa i politisk Henseende; fordi de mødte med saa levende Interesse for deres Gerning. Noget lignende var Tilfældet med de Elever, der i mange Aar udgik fra det private Seminarium i Gedved, hvor Undervisningen lededes i samme Aand og paa samme Maade som den, hvorpaa Undervisningen blev ledet i Jellinge, saa længe Svendsen var Forstander. Naar Seminaristerne nu skal op til Eksamen, er der ikke ret mange Skolemænd til Stede, det er Professorer og lærde Doktorer, der møder som Eksaminatorer, og de stiller helt andre Krav til Seminaristerne, end jeg mener, de bør stille. Hvis der var virkelig praktiske Skolemænd til Stede i større Udstrækning ved Seminarieeksamen, vilde de sikkert virke til at lede Seminarieundervisningen ind i en anden Gænge.

Det er den Maade, hvorpaa Seminarierne ledes, der har den store Betydning. Der maa vi have en Ændring. Om det kan ændres ved Lov, ved jeg ikke. Det afhænger i allervæsentligste Grad af, hvilke Mænd der bliver Forstandere paa disse Seminarier, og hvilke Lærere der bliver ansat der. Det er særlig Forstanderen, der øver sin Indflydelse paa hele Seminariets Undervisning, og faar vi ikke en oplyst og interesseret Lærerstand, der kan vække Interessen hos unge og ældre for Oplysningens Værdi og Betydning, kan man lave saa mange Love, man vil; døde Mennesker kan ikke vække Liv. Hvis Lærerne kun sidder inde med en tom Kundskab, som de har tilegnet sig gennem den ulyksalige Rømsning og Udenadslæren, hvis de paa Seminariet kun lærer at tænke de Tanker, som andre har tænkt før dem, og ikke selv lærer at tænke, kan det ikke nytte, hvor mange Love man end giver for deres Uddannelse.

Man har sagt, at den ringe Tilgang til Seminarierne var en Følge af den berømte § 8 i Lærernes Lønningslov af 1908; jeg tror ikke, det er Tilfældet. Det er procentvis kun et meget ringe Antal Lærere, der er afskediget efter § 8. Nu hører jeg i Modsetning til de mange Udtalelser, jeg tidligere har hørt om, at man skulde af med § 8, at det ærede Medlem fra København, der sidder lige overfor mig (J. Oskar Andersen) — jeg husker ikke hans Nummer — ønsker, at vi ogsaa skulde have en § 8 for Præsterne. Det kan altsaa være, at § 8 kommer paa Mode, naar den udvides til at gælde ogsaa for Præsterne. Det vil maaske forsoné Lærerne noget, naar ogsaa Præsterne kunde falde ved en Afstemning i deres Menighed. Naar der ikke er saa stor Tilgang til Seminarierne som før, tror jeg, at Grunden for en stor Del er, at Lærrelønningerne er for lave. Vi maa erkende, at det gaar ikke an at byde en Andenlærer 700—800 Kr. paa egen Kost og Logi og en Forskolelærerinde 550—600 Kr. ogsaa paa egen Kost. Naar man byder en saadan Lærer og Lærerinde maaske knap saa meget, som man nu byder en Førstekarl og en Pige paa Landet, kan man ikke vente at faa større Tilgang til Seminarierne. Her trænges der til en Forandring, og jeg vil være med til at yde min Medvirken til, at Lærerne bliver stillet økonomisk bedre end hidtil. Jeg hører ikke til dem, der, skønt jeg ved, jeg er blevet beskyldt derfor, ønsker, at Folkeskolen skal være saa ringe som muligt.